

HET PROJECT

In het project *Vertel Vrijheid* schrijven scholieren zelf een 'rap' of 'spoken word' over de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog.

Vertel Vrijheid is een initiatief van de musea en herinneringscentra die verenigd zijn in SMH 40-45.

DOELSTELLING

Vertel Vrijheid draagt bij aan het levend houden van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog en betreft een nieuwe generatie bij de (gezamenlijke en individuele) verantwoordelijkheid voor het borgen van vrijheid en vrede. Het project sluit aan bij kerndoelen van de vakken Nederlands, Mens en Maatschappij en Kunst en Cultuur. *Vertel Vrijheid* is ontwikkeld voor vmbo-leerlingen van alle leerjaren.

INFORMATIE OP DE WEBSITE

Op de website www.vertelvrijheid.nl zijn de volgende onderdelen te vinden:

Instructie: hier vind je de werkbladen waarmee leerlingen zelf stapsgewijs een rap of spoken word leren schrijven, de handleiding voor docenten en de geluidsfiles van de beats die gebruikt kunnen worden voor de raps/ spoken words.

Kennisclips: door middel van de kennisclips maken leerlingen kennis met specifieke voorwerpen uit de Tweede Wereldoorlog. Per museum is een kennisclip gemaakt waarin drie voorwerpen en verhalen worden gepresenteerd door verteller Vincent Bijlo, de Konrad Koselleck Big Band en een rapper of spoken word artist. Onder de kennisclips staat de informatie over de voorwerpen nogmaals vermeld als tekst.

Musea: extra informatie over de deelnemende musea is hier te vinden.

Videoclips: de acht videoclips die in 2019 en 2020 zijn gemaakt door leerlingen van verschillende scholen in Nederland worden hier getoond. Deze videoclips kunnen ter inspiratie worden bekeken door de leerlingen.

- **Leerlingen kunnen de werkbladen downloaden** (bij onderdeel instructie) en op hun computer invullen of uitprinten en met de hand schrijven.

OPBOUW LESSEN

Vertel Vrijheid kan in 5 lessen worden uitgevoerd.

- **Vorbereiden**
- **Stap 1 Voorwerpen en verhalen**
- **Stap 2 Tekst**
woordweb
toen en nu
voorwerp
schrijf je rap
- **Stap 3 Rap**
schrijven
samenstellen
verdelen
- **Stap 4 Beats**
presentatie
en opname
- **Optioneel: videopname**

Vanaf Stap 2 werken de leerlingen in vier groepen. Drie groepen schrijven elk over één van de drie voorwerpen uit de kennisclips, één groep schrijft het refrein. De opdrachten worden als groep gemaakt. Als alle opdrachten worden gemaakt, creëren de leerlingen gezamenlijk een rap of spoken word met drie coupletten en een refrein.

VOORBEREIDEN

INTRODUCTIE

Ter voorbereiding krijgen de leerlingen in de vorm van tweede korte films een beknopt overzicht van de Tweede Wereldoorlog en de bevrijding. Met het werkblad wordt bestaande kennis opgehaald en gekoppeld aan de films. De leerlingen kijken met de hele klas naar de films en maken de opdrachten op het werkblad individueel.

De eerste film gaat over de Tweede Wereldoorlog. In 7 minuten wordt uitgelegd wat er tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederland is gebeurd:

https://www.youtube.com/watch?v=Ql4QQ_6zqVU

De tweede film gaat over de bevrijding:

<https://www.youtube.com/watch?v=Rp5jCa-1HSY>

Als er tijd is, kunnen ook de video's van '13 in de oorlog' worden gebruikt:

<https://schooltv.nl/zoekresultaten/?q=13+in+de+oorlog>

- *Leerlingen gebruiken werkblad: VV!-Voorbereiden*

STAP 1 VOORWERPEN EN VERHALEN

VOORWERPEN EN VERHALEN

In stap 1 maken de leerlingen kennis met de drie voorwerpen en verhalen van één van de deelnemende musea, door klassikaal te kijken naar een kennisclip.

<https://www.vertelvrijheid.nl/kennisclips>

Je kunt kiezen voor een museum in de regio, of voor een museum met een specifieke invalshoek, zoals 'verzet', 'jodenvervolging' of 'concentratiekamp'.

Op het werkblad beantwoorden de leerlingen individueel de vragen over de voorwerpen en verhalen.

Optioneel: Naast het kijken naar de kennisclip kan het museum ook bezocht worden. Voor meer informatie over de kosten van het bezoeken van één van de musea kun je contact opnemen met het betreffende museum. Het is niet altijd mogelijk om de specifieke voorwerpen uit de kennisclips tijdens een museumbezoek te zien, omdat tentoonstellingen of collecties veranderd kunnen zijn.

- *Leerlingen gebruiken werkblad: VV!-Stap1-Voorwerpen-en-verhalen*

STAP 2 **TEKST** EN STAP 3 **RAP**

INTRODUCTIE

In stap 2 en 3 schrijven de leerlingen de rap, aan de hand van de opdrachten in de werkbladen. Indien gebruik wordt gemaakt van de beats die aangeboden worden op de website, bestaat de rap of spoken word uit 3 coupletten van elk 8 regels en een refrein van 4 regels. Het refrein kan ook herhaald worden, als er in de muziek ruimte is voor 8 regels.

Op de website zijn verschillende beats te vinden. Deze hebben een verschillende structuur:

- Cypher, VV9 en VV11b hebben een refrein van 4 maten
- VV KK heeft een refrein van 8 maten

De verdeling van tekst en muziek is als volgt:

- muzikaal intro
- couplet
- refrein
- couplet
- refrein
- couplet
- refrein (in Cypher en VV11b wordt het refrein hier nog een keer herhaald)
- muzikaal outro (in Cypher en VV9)

RAP OF SPOKEN WORD

Het verschil tussen een rap of een spoken word zit in de uitvoering van de tekst. Bij rap wordt de tekst met een duidelijk ritme uitgevoerd, bij spoken word heeft de uitgevoerde tekst geen eenduidige beat en kan er vrijer worden versneld of vertraagd. De keuze voor een rap of spoken word kan met de klas gemaakt worden.

VOORBEELDEN

Op de site geven rapper Kiddo Cee en spoken word artist Atta de Tolk tips voor het schrijven van een rap of spoken word ([link naar instructiefilms](#)). Een voorbeeld van een rap is te vinden aan het einde van de kennisclip van Vrijheidsmuseum Overloon; een spoken word is te vinden aan het einde van de kennisclip van het Indisch Herinneringscentrum.

- *Leerlingen gebruiken werkblad: VV!-Stap2-Tekst en VV!-Stap3-Rap*

STAP 4 BEATS

OPNAME

Als de rap of spoken word klaar is en de leerlingen hebben de uitvoering geoefend (stap 4), dan kan de rap worden opgenomen. Dat kunnen leerlingen zelf doen met hun telefoon, waarbij ze een audio of een video opname kunnen maken.

Het maken van een audio opname kan ook iets professioneler, met een (gratis) computerprogramma als Garageband (Mac, iPhone, iPad) of Audacity (Mac, Windows) of de Hokusai Audio Editor App die te gebruiken is op een smartphone.

Als de rap of spoken word opgenomen is, kunnen de leerlingen ook zelf een uitgebreidere videoclip maken. Op de site van [Beeld en geluid](#) is meer informatie te vinden over het maken van videoclips door leerlingen.

OP INTERNET ZIJN VERSCHILLENDE INSTRUCTIEFILMPJES TE ZIEN:

[GARAGEBAND](#)

[AUDACITY](#)

[HOKUSAI](#)

